

„Evgheni Oneghin”, noua premieră a Operei Române clujene

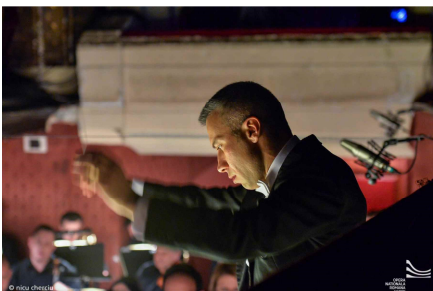
(Costin Popa – 23 ianuarie 2016)

Stagiunea actuală a teatrului liric de la poalele Feleacului abundă în producții noi. Este un efort remarcabil al managementului lui Florin Estefan, artist ce se află nu de multă vreme în poziție de conducere. După „Werther” , „Boema” , „Bal mascat” , iată că la mijloc de ianuarie premiera aleasă a fost „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski. Deja anunțate pe website-ul Operei, vor mai urma, până în aprilie, „Lacul lebedelor” , „Fata babei și fata moșului” , operetă pentru copii de Florin Comișel, „Amadeus” , opus de teatru muzical de Peter Shaffer. Judecând după avântul primelor luni ale stagiunii, probabil că și ultima parte a sezonului va mai rezerva surprize dar, ce să-i faci, informațiile publice electronice se opresc la primul trimestru al anului.

Cel puțin ca număr de noi producții, Opera clujeană deține recordul național absolut pentru o singură stagiune. Cu dinamism, își onorează atributul de primă casă lirică înființată în România. Diversitatea stilistică este urmărită cu atenție, alături de ea rămânând ca nivelul calitativ să fie pe măsură. Noua premieră l-a dovedit.

Atmosfera ceaikovskiană

Tiberiu Soare

Aflat sub bagheta dirijorului Tiberiu Soare, primul spectacol cu „Evgheni Oneghin” a respirat muzical, în integralitate, atmosfera ceaikovskiană. Șeful de orchestră a ales tempouri introspective, largi, a gândit culori potrivite, de la poetica și tristețea coardelor din Introducerea operei la tonurile elegiace din Introducerea tabloului secund, de la sonorizarea personalizată a visării, frământării și durerii din acompaniamentul mării arii a Tatiane la intensitatea momentelor dramatice din scenele următoare. Poloneza și Ecosenza din ultimul act au avut calm de salon.

Instrumentiștii și corul (dirijor Corneliu Felecan) au cântat omogen, respectând concepția de nuanțe a șefului de orchestră care, în plus, a și soluționat în chip profesionist cele câteva tendințe de decalaj. În privința alăturilor, boală grea, punctuale nesiguranțe s-au resimțit în primele două tablouri.

Vocile serii

Personajul titular a revenit baritonului Florin Estefan, aflat la un stadiu de carieră în care maturizarea construcției rolului a fost evidentă. Oneghin al său a avut toate însușirile eroului ceaikovskian. Arogant și distant, cu aer superior, rece și indiferent în prima parte a tramei, a parcurs

gradual, către finalul impresionant și răscolitor, complexa evoluție caracterială rezervată de compozitor și de libretistul Șilovski, inspirați de Pușkin.

Glasul lui Estefan are bogăție de armonice, este învăluitoare, rotund, solid și artistul știe să strunească posibilele sonorități prea vibrante. A susținut nuanțat, în mezzavoce expresiv, finalul acut al ariei din tabloul secund, iar cea din urmă frază a operei, pe scriitură înaltă, i-a prilejuit explozia de disperare redată printr-o singură respirație, cum rar se încumetă baritonii.

Soprana din Republica Moldova, cu studii clujene, Nadejda Cerchez are o voce importantă, de factură lirică-spintă, fluidă, pătrunzătoare și strălucitoare. Este și motivul pentru care tabloul ultim al operei i-a prilejuit remarcabile performanțe. Artista urmează să forjeze mai expresiv pasajele anterioare, pornind de la ingenuitatea tinerei Tatiana, necesară în primul tablou și trecând prin varietatea de trăiri a mării arii „a scrisorii”, zăbuciumul pasional și tulburarea eroinei urmând să se distanțeze de concret și să vină din adâncurile spiritului. Cu timpul, rolul se va cristaliza în lectura Nadejdei Cerchez, ce va deveni, sunt convins, o complexă tălmăcitoare a arhetipalului personaj.

Poetul Lenski a avut în întruchiparea tenorului Tiberius Simu interpretul ideal ca alură juvenilă, atitudine și dăruire scenică. Grație binecunoscutului său glas impregnat de lirism, a frazat inspirat, inteligent, evocator în aria „Kuda, kuda” și a rezonat seducător în sală, în pofida unei emisii vocale întrucâtva nazale și a unor opacități de sunet.

Mezzosoprana ucrainiană Liza Kadelnik, și ea absolventă a Academiei de Muzică „George Dima” din Cluj-Napoca, a expus în rolul Olga un glas frumos timbrat, apropiat de vocalitatea de contraltă cerută de partitură. I-a asociat o plăcută prezență scenică.

Experimentatul bas bucureștean Marius Boloș a fost Gremin cu voce caldă și aparté-uri binevenite în aria din actul ultim.

Un „cuplu” luxos distribuit a fost constituit de mezzosopranele Ștefania Barz (Larina) și Andrada Ioana Roșu (Filipievna cu glas profund). De altfel, toate rolurile mai reduse ca întindere au beneficiat de o atentă alegere a interpreților, Sergiu Coltan (Triquet, evident de sorginte aristocratică, cu voce lirică și inflexiuni subtile, deloc grosier sau caricatural în compoziție), Corneliu Huțanu (Zaretsky cu glas promițător), Ioan Stancu (Căpitanul), Ionuț David (Un țăran).

În umbra mestecenilor

Echipa de producție a fost compusă din Mihaela Bogdan (regia artistică), Viorica Petrovici (scenografia), Mădălina Mânzat (lighting design), Vasile Solomon (coregrafia), Anca Opreș Popdan (mișcarea scenică).

Montarea a fost gândită în parametri clasici, cu decoruri schematizate și costume armonioase coloristic, pastelate, de efect, îndeosebi pentru personajele feminine. Mai liniare au apărut „uniformele” sătenilor sau ale dansatorilor de la balul cneazului Gremin, în contrast cu cele de la balul Larinei, variate și cu potrivită tentă provincială.

În scenă au fost construite frumoase portaluri tradiționale, simple, care se rearanjează (economic!) pentru unele dintre tablourile operei. De aceea, n-am înțeles pentru ce schimbarea de decor

dinaintea tabloului secund a durat atât de mult. (În spatele cortinetei intermediare se mai băteau și cuie!?!).

Fundalul este format din grupuri stilizate de mesteceni, un bun leitmotiv al mizanscenei, simbol al ambientului rus dintotdeauna. În tabloul al treilea, două pâlcuri de mesteceni apar în prim plan, iar în spatele lor se odihnesc și cântă țărăncile de pe moșia Larinei (idilică imagine!), lăsând fața de scenă pentru întâlnirea crucială dintre Oneghin și Tatiana. În ansamblu și în detaliu, prima parte a operei, până la jumătatea actului al doilea, a reprodus admirabil atmosfera tipică de la conacul familiei Larin, din împrejurimile lui.

Surprinzător, poetica arie a lui Lenski și scena duelului dintre Oneghin și Lenski se desfășoară... pe masa de ospăț din salonul Larinei, de la care invitații tocmai pleaseră. Bine că se scosese fața de masă și se strânseseră în grabă farfuriile, tacâmurile și paharele! Nici vorbă de pădure, de peisaj de iarnă, de vrajă a amintirilor expuse de tenor. Atmosferă distrusă! Am fost aruncați în prozaic, în banal.

După cum, balul lui Gremin s-a desfășurat într-un spațiu lipsit de fast, între... perdele unicolore. Urmele unor portaluri deteriorate se distingeau în laterală. Timid, una din perdele s-a ridicat pe ultimele acorduri, lăsând să se întrevadă mestecenii de odinioară, spre care Tatiana s-a îndreptat lent și implacabil, după ce l-a respins pe Oneghin. Un reușit cadraj de final, cu mesaj de reîntoarcere a eroinei în singurătatea de spirit.

Scenă din primul act

Florin Estefan
și Nadejda Cerchez

Florin Estefan
și Tiberiu Simu

Florin Estefan
și Tiberiu Simu

Liza Kadelnik
și Tiberiu Simu

Florin Estefan
și Nadejda Cerchez

Marius Bolos

Florin Estefan și Nadejda
Cerchez (duetul final)

Florin Estefan (scena finală)